

L'amico Carlo Pini ci scrive:

"Cari amici, ho potuto leggere sul sito, con interesse e partecipazione, l'oramai datato racconto di Carlo Gatti sulla tragedia della London Valour. Esso ha inevitabilmente agitato in me svariati ricordi, strettamente collegati sia al bambino che al marittimo che sono stato: avevo infatti sei anni quando il naufragio è avvenuto e, nonostante il tempo passato, ne ricordo a menadito la vicenda.

Ho dunque coinvolto Enrico Granara, persona interessata alle storie di mare e del mare, valente traduttore di testi d'ogni genere dalle lingue originali al genovese. Qui di seguito ne troverete

l'esito, pregevole, reso nei suoni originari della nostra parlata. Esso a mio parere ne restituisce ancora di più la tragicità già così ben illustrata nella originaria stesura del Gatti.□

*Un caro saluto e vivi complimenti per l'energia con cui animate la Società.
Carlo Pini"*

A rotûa d'i ténpi

Quande l'anticiclún de-e Azzorre u se retîa versu ponente, a s'arve 'na porta a-e brixse fréide d'u mâ atlanticu, ch'a vegne d'ou Nòrde/ponente, insciû bòrdi de l'âta pressiun, e-e arîvan int'u Mediterràniu, sponciæ int'e n'andannia. (vanni a vedde a fréssa néigra int'a carta méteo).

U l'é cuscì ch'u se forma u scistêma d'i vénti de Meistrâ, ch'u l'é típicu de-e nòstre bande. Vénti che soventi se lêvan tûtt'assemme forti int'u Gurfu d'u Lion, ciû forti inscê coste còrse de ponente e che-e van ancun ciû fòrte int'u tortaieu de-e Bocche de Bonifaçiu.

E a-e vòtte pœ accapitâ dôtræ scituasiúin a-a mâpezu, comme quande int'u Gurfu de Zêna a se vegne a creâ 'na "depressiún sótta ventu" dovûa ou fætu ch'a pressiún a redòssu d'u arcu alpìn a chinna tûtt'assemme, ò arîva 'na bassa pressiún insce l'Europa de levante, a quæ, cu-u sò gîu ciclónnicu a zeuga a fâ andâ e brixse da Nòrde/Ponente ancun ciû fòrti.

Int'u nostru emisfèru e depressiúin e gîan int'u sensu oràrriu e donca u fenómenu méteo u l'insa a Sciöcu (SE), u se rinforsa a Lebécchio (SW) e u sfonda a Meistrâ (NW). U méize d'Arvî u l'é soventi int'u mêzu de questu fenòmenu peigûsu, ciammòu da-i mainæ "rotûa d'i ténpi" e inscì bòrdi d'u meu a gente de mâ a issa e antenne quande a vedde u mâ lungu.

De segûu u l'é 'n scintomu ancestrâle ch'u attrœva inte 'na zöna ch'a no l'é lontann-a, 'n véntu tenpestûzu ch'u avansa drîtu senza inciànpi e cuu quæ, fîtu, ghe saiâ da fâ i cunti...

U giurnu d'u diâu

U l'é cuscî che se descchèga quellu ch'u l'êa accapitòu l'é quarant'anni, int'u gramm-u 9 d'Arvî 1970, quande a T/n London Valour a s'êa fracasâ insciâ diga d'u pòrtu de Zêna.

Quelli che gh'êan i s'aregordan d'u “giurnu d'u diâu”. Vintidû cristiaen êan morti sòtta i éuggi de 'na çitæ piggiâ da-u resâtu, abarlýgâ, senza puéi fâ ninte davànti a-i terribili córpi de mâ issæ da' n véntu che in poche ûe u l'áiva gîðu da Sciöcu a Meistrâ rinforsândose a ogni gælu d'a rêuza d'i vénti.

Inte quelle condiçiuín estrême, che i zeneixi àivan vístu de ræu, a pocu ò ninte àivan varsciýu i mâi tanti tentatîvi de sarvamentu improvisæ da-i coragiûzi òmmi d'u socórsu.

I Fæti

U 2 d'Arvî 1970 u piroscafu u l'é partîu da Novorossisk in direçiuín de Zêna con 23.606 tonnèi de cromu int'e stîe.

U 7 d'Arvî u l'êa arívòu a Zêna e l'áiva caciòu l'àncoa in ràdda, aspetându d'anâ in banchìnn-a pe-e operaçiuín de descàregu.

A-e 12.00 ùe d'u 9 d'Arví u barometru u l'êa bassu: 748 mm. U véntu u l'êa ancun de Sciöcu. A diga forànea a pàiva sparâ sôtta a resàcca e inte quellu momentu u mâ ìnciu u mostrâva quarcösa d'ezageròu, mâi vîstu primma: senza unde e senza véntu, u pòrtu e a çitæ pàivan arrestæ senza proteçión, cuâ diga colâ da l'ægua.

Segóndu i testimònni de bòrdu, nisciún avîzu de bòrasca u l'êa stætu eméssu via radio, ò drentu u pòrtu da-u Semàforo d'a Lanterna. A-e 13.00 ùe u véntu u l'àiva giòu a lebécciu [SW], aumentandu d'intenscitæ.

Insciû pónte de comandu d'a "London Valour" gh'êa stæta 'na riuniún, ma u cumandànte D. M. Muir u s'êa retiòu int'a sò cabinn-a cuâ moggê, senza dà òrdini particulâri.

A-e 13.30 l'ôfisiâle de guardia insciû pónte u l'àiva avizòu u Comandànte e l'ôfisiâle de guardia in màcchina ch'u ténpu u stâva pezoându cu'inna rapiditæ da no credde.

Ma u l'êa stætu u 1° ôfisiâle de cuvèrta, ch'u l'àiva dætu l'Alàrme Generàle, doppu avéi vîstu da-a sò cabinn-a che a diga a l'êa troppu vixìn.

U Cappu Machinista u l'àiva acapîu a scituasiún e u s'êa missu fîtu a preparâ l'aviaméntu d'a turbinna.

Ma pe sfortùnn-a a lestixe pe manovrà a màcchina a l'êa vegnûa fœaa sòlo pochi menûi doppu u spunciún de-a nãe contra a diga.

A-e 13.50 u véntu da Lebécciu u l'êa a forsa 8 e u baròmetru u segnâva u valû ciû bassu d'a giornâ, 742 mm.

Intantu u [fortunâle] da Lebécciu u l'àiva passòu i 100 Km/h issandu unde âte e violente che se abbattéivan contra a diga forànea.

Verso e 14.25, l'àncoa d'u mercantîle ingleize no a mordéiva ciû u fundu [no amorrâva ciû] e a comensâva a-arâ, tantu che appreuviu dôtræ menûi a nê a scaruciâva pe 1300 metri, da-u sò postu d'ancoaggiu scinn'a sciantâse contra a scuggêa ch'a faxéiva da franze-unde insciâ testâ de levante d'a diga Duca de Galliera.

Òua a "London Valour" a l'êa in angonía inscî schéuggi de-a diga e se puéivan vedde d'i naufraghi insciâ controplancia. E, a-a mancinn-a, se puéiva vedde a barca d'i piloti ch'a s'êa isâa insciâ cresta de n'unda.

Insciû postu l'êa arîvòu i piloti d'u portu, l'elicotteru d'i pompê, i remorchi, e motovedette d'a Capitaneria, d'i Carabinieri, d'a Finansa e d'i Cantunê.

A-e 14.45 i pompê, cuâ sò valentixe, àivan missu in pê un va e ven, ('na çimma doggia de nylon téiza tra a diga e u pónte de comandu), insciû quæ a scorriâ 'na tàggia cuâ sò çenta a braga p'ou sarvamentu de 'n naufrago pe vòtta.

U scaffu d'u mercantîle u s'êa scciappòu inte duî pessi e a sò ciûzma a s'êa attroevâ divîsa in due gruppi, tûtti cuu sò giaché de sarvamentu. A Dorothy, a moggê d'u cumandante Edward Muir, a l'êa stæta asbriâ da l'inbragatûa de quella funivia a-a mâpêzu e a l'êa derruâ tramezzu i schéuggi spassæ da-e unde, sòtta i éuggi d'u màiu e nonostante i tentatîvi de sarvamentu de'n pompê ch'u s'àiva bolòu inutilmente ciû vòtte.

I depòxiti de nafta àivan cedûu e u combustibile, néigru e dénsu comme catràn, s'êa sparzûu in mâ e avilupòu i naufraghi chéiti in ægua. Tra questi, u cumandante d'u mercantîle, ch'àiva refûòu l'agiuttu de'n socoritû, u s'êa deslasòu u giaché e s'êa lasciòu andâ.

“Insciâ scena d'u disastru, u legendâiu elicotteru d'u capitaniu Enrico u xoâva sfiddandu a buriann-a, l'erò d'i pompê che appreuviu u no saiéiva ciû ritornòu da questa sò ûrtima operaçiún de sarvamentu”.

[Vedi articolo di Carlo Gatti](#) [Vedi la Comemorazione del 9 aprile 2013](#)